

ΑΠΟΦΑΣΗ 19/2021
(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος μέσω τηλεδιασκέψεως την 17-02-2021 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, κωλυομένου του Προέδρου της Αρχής Κωνσταντίνου Μενουδάκου, και τα αναπληρωματικά μέλη Ευάγγελος Παπακωνσταντίνου, ως εισηγητής, και Γρηγόριος Τσόλιας, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Κωνσταντίνου Λαμπρινουδάκη και Χαράλαμπου Ανθόπουλου αντίστοιχα, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Στη συνεδρίαση παρέστησαν, με εντολή του Προέδρου, ο Ιωάννης Λυκοτραφίτης, ειδικός επιστήμονας – ελεγκτής ως βοηθός εισηγητή και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών υποθέσεων της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Υποβλήθηκαν στην Αρχή οι υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/4505/26-06-2019 και Γ/ΕΙΣ/383/17-01-2020 (όπως αυτή συμπληρώθηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/7587/05-11-2020 έγγραφο) καταγγελίες, οι οποίες αφορούν σε λήψη αζήτητης πολιτικής επικοινωνίας (SPAM SMS και e-mail αντίστοιχα) από τον Α για προώθηση της υποψηφιότητάς του στις βουλευτικές εκλογές του

Ειδικότερα, σύμφωνα με την ως άνω πρώτη σχετική καταγγελία, η

καταγγέλλουσα έλαβε στις ... σύντομο γραπτό μήνυμα (SMS) προωθητικού χαρακτήρα από τον καταγγελλόμενο εν όψει της ανωτέρω υποψηφιότητας του (ως αποστολέας του μηνύματος εμφανιζόταν το επώνυμο του καταγγελλόμενου «Α»), χωρίς να έχει – όπως ισχυρίζεται η καταγγέλλουσα – καμία προηγούμενη σχέση μαζί του. Στην ίδια καταγγελία επίσης αναφέρεται ότι η καταγγέλλουσα επικοινωνήσε με το πολιτικό γραφείο του καταγγελλόμενου και ρώτησε για την πηγή προέλευσης των προσωπικών της δεδομένων, αλλά δεν πήρε κάποια απάντηση.

Σύμφωνα με την ως άνω δεύτερη σχετική καταγγελία, ο καταγγέλλων, απαντώντας στις ... σε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προωθητικού χαρακτήρα που έλαβε για την υποψηφιότητα του καταγγελλόμενου στις επερχόμενες εκλογές, ζήτησε να διαγραφεί από τη λίστα των αποδεκτών των εν λόγω μηνυμάτων. Το ίδιο έκανε και άλλες 7 φορές, χωρίς ωστόσο να λάβει κάποια απάντηση από τον καταγγελλόμενο, και χωρίς αποτέλεσμα, καθώς στις ... έλαβε παρόμοιο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον καταγγελλόμενο στη διεύθυνσή ..., με το οποίο τον προσκαλούσε σε εκδήλωση που διοργάνωνε. Στην ίδια καταγγελία επίσης αναφέρεται ότι καταγγέλλων δεν είχε καμία προηγούμενη σχέση με τον καταγγελλόμενο και δεν γνωρίζει ποια μπορεί να είναι η πηγή προέλευσης των δεδομένων του για τον καταγγελλόμενο.

Η Αρχή, στο πλαίσιο εξέτασης των εν λόγω καταγγελιών, απέστειλε αρχικά για την πρώτη καταγγελία στον καταγγελλόμενο το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4505-1/25-07-2019 έγγραφο με το οποίο ζητούσε τις απόψεις του επί των καταγγελλομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές που έχει εκδώσει η Αρχή για την πολιτική επικοινωνία. Ο καταγγελλόμενος απάντησε στην Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/7257/23-10-2019 υπόμνημα, στο οποίο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

1) Πραγματοποιήθηκε έλεγχος στα αρχεία του και δεν βρέθηκε το όνομα της καταγγέλλουσας, για το λόγο αυτό δεν είχε ικανοποιηθεί το δικαίωμα πρόσβασης που άσκησε για την πηγή προέλευσης των δεδομένων της.

2) Τελικά διαπιστώθηκε ότι υπήρξε λάθος αναγραφή τηλεφώνου ατόμου που ευρίσκεται νόμιμα στο αρχείο του κατά την αρχειοθέτηση των στοιχείων επικοινωνίας, δηλ. εκ παραδρομής είχε αναγραφεί ο αριθμός 1 που είναι ενδιάμεσος

αριθμός στο κινητό αντί του ορθού αριθμού του ατόμου που συγκατατέθηκε.

3) Το λάθος εντοπίστηκε στα αρχεία και διορθώθηκε.

Στη συνέχεια η Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4505-4/06-11-2019 έγγραφο, ζήτησε περαιτέρω διευκρινίσεις από τον καταγγελλόμενο, όπως τα πλήρη στοιχεία του κατόχου του τηλεφωνικού αριθμού που έπρεπε να είναι καταχωρημένος στο αρχείο του, την πηγή αυτών των δεδομένων, την ημερομηνία καταχώρησής τους στο αρχείο, καθώς και στοιχεία για τη συγκατάθεση που είχε συλλέξει από το πρόσωπο αυτό για την αποστολή μηνυμάτων πολιτικής επικοινωνίας (π.χ. τρόπος λήψης συγκατάθεσης, απόδειξη χορήγηση συγκατάθεσης). Ο καταγγελλόμενος απάντησε με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5997/04-09-2020 έγγραφο, στο οποίο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα στοιχεία του κατόχου του αριθμού που ζητήθηκαν από την Αρχή. Τα στοιχεία αυτά, αναφέρεται, είχαν συλλεγεί για τον σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας βάσει συγκατάθεσης που παρέσχε προφορικά το υποκείμενο πριν τις βουλευτικές εκλογές της Ο καταγγελλόμενος προσκόμισε σχετική έγγραφη δήλωση του εν λόγω υποκειμένου με ημερομηνία Ο τηλεφωνικός του αριθμός είναι ..., αντί για τον ... που είναι ο αριθμός που ανήκε στην καταγγέλλουσα, δηλ. υπήρχαν 2 ψηφία διαφορετικά μεταξύ αυτών.

Στο πλαίσιο εξέτασης της δεύτερης καταγγελίας, η Αρχή απέστειλε στον καταγγελλόμενο το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/383-1/31-01-2020 έγγραφο με το οποίο ζητούσε τις απόψεις του επί των καταγγελλομένων. Ο καταγγελλόμενος απάντησε στην Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/6082/08-09-2020 υπόμνημα, στο οποίο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

1. Ο καταγγέλλων διέθετε δύο διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (... και ...). Τα αιτήματα διαγραφής που επισυνάπτει ο καταγγέλλων στην καταγγελία του αφορούν μόνο τη μία διεύθυνση, και δεν επικαλείται υποβολή αντίστοιχου αιτήματος για την άλλη διεύθυνση.

2. Για τη διαχείριση του αρχείου του με διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου χρησιμοποιεί το σύστημα (πλατφόρμα) ... που διασφαλίζει την άμεση καταχώρηση των αιτημάτων των υποκειμένων και την αυτόματη διαγραφή της ηλεκτρονικής τους διεύθυνσης. Στην προκειμένη περίπτωση το αίτημα για τη

διαγραφή της διεύθυνσης ... καταχωρίσθηκε εξαρχής στο σχετικό αρχείο (unsubscribe list) της πλατφόρμας και εφεξής δεν απεστάλη στον καταγγέλλοντα οποιοσδήποτε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μέσω της διεύθυνσης αυτής.

3. Δεδομένου ότι δεν απεστάλη αίτημα διαγραφής και για την έτερη διεύθυνση (...), προφανώς συνέχιζε να λαμβάνει μηνύματα σε αυτή, είτε μέσω domain email accounts forwarding είτε μέσω του φακέλου shared email account, διαδικασία που όμως αφορά στο hosting account και τις ρυθμίσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο control panel της ιστοσελίδας του (...) και δεν μπορεί να αποδοθεί σε πράξη ή ευθύνη του καταγγελλόμενου.

4. Πρώτη φορά μέσω της καταγγελίας ενημερώθηκε ο καταγγελλόμενος ότι ο καταγγέλλων διαθέτει και 2η διεύθυνση, και αμέσως προέβη στη διαγραφή αυτής από το αρχείο του.

5. Συμμορφώνεται με τη νομοθεσία για την προστασία προσωπικών δεδομένων, κι έτσι σε κάθε επικοινωνία αναφέρει την ταυτότητά του καθώς και έγκυρη ηλεκτρονική διεύθυνση (...) για να αιτηθούν οι αποδέκτες τον τερματισμό της επικοινωνίας.

Η Αρχή κοινοποίησε στον καταγγέλλοντα με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο την απάντηση του καταγγελλόμενου και ο καταγγέλλων απάντησε με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/7587/05-11-2020 έγγραφο, στο οποίο μεταξύ άλλων δηλώνει τα εξής:

1. Δεν ισχύει ότι τα μηνύματα που συνέχιζε να λαμβάνει στη διεύθυνση ... αφορούσαν αυτόματες προωθήσεις των μηνυμάτων που λάμβανε στη διεύθυνση ..., καθώς δεν είχε, ούτε και σήμερα έχει, οριστεί καμία προώθηση (forwarding) μηνυμάτων προς τη διεύθυνση

2. Ακόμα ο καταγγελλόμενος δεν έχει αποσαφηνίσει σε ποιες διευθύνσεις γινόταν η αποστολή των εν λόγω μηνυμάτων, αλλά και ούτε ποια η πηγή προέλευσης των συγκεκριμένων ηλεκτρονικών διευθύνσεων του καταγγέλλοντος.

Στη συνέχεια, η Αρχή κάλεσε με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/8297/02-12-2020 έγγραφο τον Α σε ακρόαση μέσω τηλεδιάσκεψης ενώπιον του Τμήματος της Αρχής

στη συνεδρίαση της 09-12-2020, προκειμένου να συζητηθούν οι ανωτέρω σχετικές καταγγελίες καθώς και η γενική πρακτική που ακολουθήθηκε από τον υποψήφιο για την επικοινωνία πολιτικού χαρακτήρα με ηλεκτρονικά μέσα

Στη συνεδρίαση της 09-12-2020 παρέστησαν μέσω τηλεδιάσκεψης ο καταγγελλόμενος και ο δικηγόρος Γρηγόριος Λαζαράκος με ..., οι οποίοι εξέθεσαν προφορικά τις απόψεις τους. Ακολούθως ο καταγγελλόμενος υπέβαλε το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8733/18-12-2020 υπόμνημα. Στο εν λόγω υπόμνημα, επιπλέον των προηγούμενων εγγράφων, αναφέρονται τα εξής συνοπτικώς αναφερόμενα:

1. Ο πολίτης που επιθυμεί να επικοινωνήσει μαζί του συμπληρώνει σχετικό έντυπο προκειμένου να παρέχει την γραπτή συγκατάθεσή του για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του για το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας, και στη συνέχεια τα στοιχεία καταχωρίζονται από στελέχη του πολιτικού γραφείου του στην ειδική βάση δεδομένων.
2. Χρησιμοποιεί την πλατφόρμα ... για τη διαχείριση του αρχείου διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, η οποία επιτρέπει την άμεση καταχώριση αιτημάτων των υποκειμένων και την αυτόματη διαγραφή της ηλεκτρονικής διεύθυνσής τους, εφόσον αυτό ζητηθεί από τον παραλήπτη.
3. Σε κάθε ηλεκτρονική επικοινωνία αναφέρει την ταυτότητα του αποστολέα, τα στοιχεία επικοινωνίας του πολιτικού του γραφείου, καθώς και μία έγκυρη διεύθυνση ηλεκτρονικής επικοινωνίας, ενώ παρέχεται σε κάθε μήνυμα η δυνατότητα τερματισμού κάθε παρόμοιας μελλοντικής επικοινωνίας.
4. Ως προς την πρώτη καταγγελία, το σύντομο γραπτό μήνυμα εστάλη εκ παραδρομής, και μετά την παραλαβή του αιτήματος της καταγγέλλουσας προέβη στη σχετική διόρθωση στο αρχείο του.
5. Αναφορικά με τη δεύτερη καταγγελία, ο καταγγέλλων διέθετε δύο διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και υπέβαλε αίτημα διαγραφής μόνο για τη μία εκ των δύο, αίτημα το οποίο και ικανοποιήθηκε. Η δε δεύτερη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, για την οποία δεν υπεβλήθη αίτημα διαγραφής, είναι εταιρική και δεν αποκαλύπτει προσωπικά δεδομένα. Ο καταγγέλλων συνέχιζε να λαμβάνει μηνύματα στην πρώτη είτε μέσω domain email accounts

forwarding από την δεύτερη διεύθυνση στην πρώτη, είτε μέσω του φακέλου shared email account.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, την ακροαματική διαδικασία και αφού άκουσε τον εισηγητή και τον βοηθό εισηγητή, ο οποίος παρέστη χωρίς δικαίωμα ψήφου και αποχώρησε μετά τη συζήτηση της υπόθεσης και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη απόφασης, μετά από διεξοδική συζήτηση,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχ. 7 του Γενικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (εφεξής, ΓΚΠΔ), ο οποίος είναι σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου 2018, ως υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται *«το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»*.
2. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1, δηλ. με τις αρχές που ορίζονται ότι πρέπει να διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
3. Το ζήτημα, της πραγματοποίησης μη ζητηθεισών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς, ρυθμίζεται με το άρθρο 11 του ν. 3471/2006 για την προστασία προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, μία τέτοια επικοινωνία επιτρέπεται μόνο εφόσον ο συνδρομητής συγκατατεθεί εκ των προτέρων ρητώς. Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 3471/2006, τα στοιχεία επαφής ηλεκτρονικού

ταχυδρομείου που αποκτήθηκαν νομίμως, στο πλαίσιο της πώλησης προϊόντων ή υπηρεσιών ή άλλης συναλλαγής, μπορούν να χρησιμοποιούνται για την απευθείας προώθηση παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών του προμηθευτή ή για την εξυπηρέτηση παρόμοιων σκοπών, ακόμη και όταν ο αποδέκτης του μηνύματος δεν έχει δώσει εκ των προτέρων τη συγκατάθεση του, υπό την προϋπόθεση ότι του παρέχεται κατά τρόπο σαφή και ευδιάκριτο η δυνατότητα να αντιτάσσεται, με εύκολο τρόπο και δωρεάν, στη συλλογή και χρησιμοποίηση των ηλεκτρονικών του στοιχείων και αυτό κατά τη συλλογή των στοιχείων επαφής, καθώς και σε κάθε μήνυμα, σε περίπτωση που ο χρήστης αρχικά δεν είχε διαφωνήσει σε αυτή τη χρήση. Εξάλλου, σύμφωνα τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 13 του ίδιου ν. 3471/2006, ως προς την τήρηση του νόμου αυτού, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει τις αρμοδιότητες του ν. 2472/1997, όπως εκάστοτε ισχύει, και επιβάλλει τις προβλεπόμενες από τον τελευταίο αυτό νόμο κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του ανωτέρω ν. 3471/2006.

4. Ειδικά για την πολιτική επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικών μέσων χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Αρχής σχετικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων με σκοπό την επικοινωνία πολιτικού χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη τόσο το άρθρο 11 του ν. 3471/2006, όσο και την Οδηγία 1/2010 της Αρχής για την πολιτική επικοινωνία αλλά και το Γενικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ο οποίος είναι σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου 2018, ισχύουν τα εξής:

Η πολιτική επικοινωνία¹ ενδιαφέρει από την άποψη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, πραγματοποιείται σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο, προεκλογική ή μη, από πολιτικά κόμματα, βουλευτές, ευρωβουλευτές, παρατάξεις και κατόχους αιρετών θέσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση ή υποψηφίους στις βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα πρόσωπα αυτά καθίστανται υπεύθυνοι επεξεργασίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ)

¹ Βλέπε ορισμό στο άρθρο 1 παρ. 2 της οδηγίας 1/2010 της Αρχής

2016/679, άρθρο 4, στοιχ. 7) εφόσον ορίζουν το σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας. Για παράδειγμα, όταν οι βουλευτές ή οι υποψήφιοι βουλευτές λαμβάνουν δεδομένα από τα πολιτικά κόμματα και τα επεξεργάζονται για προσωπική τους πολιτική επικοινωνία, καθίστανται και αυτοί υπεύθυνοι επεξεργασίας. Με την ιδιότητα αυτή και με βάση την αρχή της λογοδοσίας² πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύουν την τήρηση των υποχρεώσεών τους και των κανόνων επεξεργασίας.

5. Όταν η πολιτική επικοινωνία πραγματοποιείται με χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, μέσω δημοσίων δικτύων επικοινωνίας, όπως είναι η περίπτωση σύντομων γραπτών μηνυμάτων (SMS) και μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), η επικοινωνία προϋποθέτει, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 ν. 3471/2006, όπως ισχύει, την προηγούμενη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, όπως ισχύει.
6. Επιτρέπεται η πολιτική επικοινωνία με χρήση ηλεκτρονικών μέσων χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων μόνο εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - (α) Τα στοιχεία επικοινωνίας έχουν αποκτηθεί νομίμως στο πλαίσιο προηγούμενης, παρόμοιας επαφής με τα υποκείμενα των δεδομένων, και το υποκείμενο κατά τη συλλογή των δεδομένων ενημερώθηκε για τη χρήση τους με σκοπό την πολιτική επικοινωνία, του δόθηκε η δυνατότητα να εκφράσει αντίρρηση για αυτή τη χρήση αλλά δεν την εξέφρασε. Η προηγούμενη επαφή δεν είναι απαραίτητο να έχει αμιγώς πολιτικό χαρακτήρα, π.χ. είναι νόμιμη η αποστολή μηνυμάτων όταν τα στοιχεία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου συλλέχθηκαν στο πλαίσιο προηγούμενης πρόσκλησης για συμμετοχή σε κάποια εκδήλωση ή δράση, ανεξαρτήτως του πολιτικού χαρακτήρα της. Αντιθέτως, δεν θεωρείται ότι συνιστά παρόμοια επαφή και δεν είναι νόμιμη η χρήση των ηλεκτρονικών στοιχείων επικοινωνίας προς το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας

² Όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ

όταν τα στοιχεία αυτά αποκτήθηκαν στο πλαίσιο επαγγελματικής σχέσης, όπως για παράδειγμα η χρήση του αρχείου πελατών από υποψήφιο βουλευτή.

(β) Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα να ασκεί το δικαίωμα αντίρρησης με τρόπο εύκολο και σαφή, και αυτό σε κάθε μήνυμα πολιτικής επικοινωνίας. Σε κάθε επικοινωνία απαιτείται να αναφέρεται ευδιάκριτα και σαφώς η ταυτότητα του αποστολέα ή του προσώπου προς όφελος του οποίου αποστέλλεται το μήνυμα, καθώς επίσης και μια έγκυρη διεύθυνση στην οποία ο αποδέκτης του μηνύματος μπορεί να ζητεί τον τερματισμό της επικοινωνίας. Η συγκατάθεση πρέπει να παρέχεται με σαφή θετική ενέργεια η οποία να συνιστά ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει ένδειξη της συμφωνίας του υποκειμένου των δεδομένων υπέρ της επεξεργασίας των δεδομένων που το αφορούν.

7. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο καταγγελλόμενος, ως υπεύθυνος επεξεργασίας πραγματοποίησε πολιτική επικοινωνία με αποστολή σύντομων γραπτών μηνυμάτων (SMS) και μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email). Η νομιμότητα της αποστολής εξασφαλίζεται εάν έχουν τηρηθεί τα αναφερόμενα στις ανωτέρω Σκέψεις 4, 5. Από τις απαντήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας προκύπτουν τα εξής:
8. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν προσκόμισε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι είχε εξασφαλιστεί η απαιτούμενη προηγούμενη συγκατάθεση ούτε της παραλήπτριας του μηνύματος SMS ούτε του παραλήπτη του μηνύματος email. Επίσης, τα στοιχεία επικοινωνίας των παραληπτών των επίμαχων μηνυμάτων των σχετικών καταγγελιών δεν είχαν περιέλθει στην κατοχή του στο πλαίσιο προηγούμενης παρόμοιας επαφής μαζί τους. Ειδικότερα, ως προς την καταγγελία σχετικά με την αποστολή μηνύματος SMS, δεν αποδεικνύεται ότι η εν λόγω καταγγελλόμενη αποστολή οφειλόταν σε λάθος μεταφορά τηλεφωνικού αριθμού τρίτου προσώπου που είχε δώσει τη συγκατάθεσή του για τη λήψη μηνυμάτων πολιτικής επικοινωνίας από τον καταγγελλόμενο. Ακόμα κι αν θεωρηθεί ότι έγινε λάθος, η έγγραφη δήλωση του τρίτου αυτού προσώπου που προσκομίστηκε από τον καταγγελλόμενο δεν μπορεί να γίνει δεκτή ως έγκυρη συγκατάθεση. Σε κάθε περίπτωση, ο καταγγελλόμενος υπεύθυνος επεξεργασίας όφειλε να έχει λάβει

κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ώστε να λαμβάνει τη συγκατάθεση από κάθε ενδιαφερόμενο υποκείμενο με τρόπο που να μπορεί να αποδειχθεί, καθώς και να επαληθεύει ότι οι τηλεφωνικοί αριθμοί αυτών των ατόμων είναι ορθά καταχωρισμένοι στο αρχείο του. Ως προς την έτερη καταγγελία για την αποστολή των μηνυμάτων email, ο καταγγελλόμενος δεν προσδιόρισε την πηγή προέλευσης των στοιχείων επικοινωνίας του καταγγέλλοντος και ούτε απέδειξε ότι διέθετε την έγκυρη προηγούμενη συγκατάθεσή του για την αποστολή των μηνυμάτων αυτών. Επί του ισχυρισμού του καταγγελλόμενου ότι η δεύτερη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του καταγγέλλοντος, για την οποία αναφέρει ότι δεν υπεβλήθη αίτημα διαγραφής, είναι εταιρική και δεν αποκαλύπτει προσωπικά δεδομένα, πρέπει να επισημανθεί ότι οι διατάξεις του νόμου 3471 αφορούν και σε νομικά πρόσωπα, αν υποτεθεί ότι η εν λόγω διεύθυνση ανήκει σε νομικό και όχι φυσικό πρόσωπο.

9. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν παρείχε στο υποκείμενο των δεδομένων παραλήπτη του SMS τη δυνατότητα να ασκήσει το δικαίωμα εναντίωσης με τρόπο εύκολο και σαφή, μέσα στο SMS. Σχετικά με την καταγγελία για την αποστολή των μηνυμάτων email, ο καταγγελλόμενος αναφέρει ότι ο καταγγέλλων διέθετε δύο διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και υπέβαλε αίτημα διαγραφής μόνο για τη μία εκ των δύο, την ..., αίτημα το οποίο και ικανοποιήθηκε, και όχι για την διεύθυνση Ωστόσο, όπως φαίνεται από την καταγγελία, ο καταγγέλλων δέχθηκε νέο προωθητικό μήνυμα στις ... στη διεύθυνση για την οποία ο καταγγελλόμενος δηλώνει ότι είχε καταχωρηθεί στο αρχείο unsubscribe list νωρίτερα από την ημερομηνία αυτή. Ο ισχυρισμός του καταγγελλόμενου ότι ο καταγγέλλων εξακολουθούσε να λαμβάνει μηνύματα παρά τη διαγραφή του επειδή έκανε χρήση της εφαρμογής της Google «G-suite» προωθώντας τα μηνύματα από τον ένα λογαριασμό στον άλλο, δεν γίνεται δεκτός καθώς δεν στηρίζεται σε στοιχεία αλλά σε υποθέσεις.
10. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν προσδιόρισε στην Αρχή τον ακριβή αριθμό των μηνυμάτων τα οποία εστάλησαν.
11. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας συνεργάστηκε με την Αρχή απαντώντας στα έγγραφα για διευκρινίσεις, παρέχοντας τις πληροφορίες που ζητήθηκαν και κατά τη συνεδρίαση της Αρχής και στο υπόμνημα που κατέθεσε.

12. Δεν έχει επιβληθεί στο παρελθόν διοικητική κύρωση από την Αρχή στον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Βάσει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει ομόφωνα ότι σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 3471/2006 συντρέχουν οι προϋποθέσεις επιβολής σε βάρος του υπευθύνου επεξεργασίας, με βάση το άρθρο 13 του ν. 3471/2006, της κατ' άρθρο 58 παρ. 2 θ' του ΓΚΠΔ διοικητικής κύρωσης, καθώς και της κατ' άρθρο 21 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997 διοικητικής κύρωσης, που αναφέρεται στο διατακτικό της παρούσας, η οποία κρίνεται, δυνάμει και του άρθρου 83 του ΓΚΠΔ, αποτελεσματική, αναλογική και αποτρεπτική, συνυπολογίζοντας τα επιβαρυντικά στοιχεία που αναφέρονται στις σκέψεις 8 και 9 της παρούσας και τα ελαφρυντικά στοιχεία που αναφέρονται στις σκέψεις 11 και 12 της παρούσας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα:

Επιβάλλει στον Α το αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό διοικητικό χρηματικό πρόστιμο που αρμόζει στην συγκεκριμένη περίπτωση σύμφωνα με τις ειδικότερες περιστάσεις αυτής, ύψους δύο χιλιάδων ευρώ (2.000,00) ευρώ, για τις ως άνω διαπιστωθείσες παραβιάσεις του άρθρου 11 του ν. 3471/2006.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατσαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου